

מסורת הש"ס

(א) עירובין ד: י"ג (עירובין
 שם פסחים ד: ממוח לה:;
 ג) נלקמן ג: ד) פסחים מט:
 יומא עט: ו) נתיב חוץ לקמן
 מט: ד"ה עד כמה; ט) ז"ל
 רבא כ"ח בשלמות פרשת
 ימיו; י) נלקמן ג: י) לקמן
 מט: מ: י) י) לקדושת לל:
 ט) ונתיב ש"י עירובין ד:
 ד"ה ר"ט; י) ז"ל שנה
 רש"י; ט) מן ה"ה כי עד
 אלף ממנן ק"מ מ"ז ו"ב אין
 כאלן מקומן, ט) ונתיב חוץ
 בחיכות צבילא הדברים
 בתולין ק"ן ד"ה ושמך,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שנטלה
 תרומתו קס"ד י"ב ג"ל
 דמשום קיפא קאמר רש"י
 קס"ד וע"ל דף מ"ז פ"ב ו"ג
 שזא ט"ס זה ה"ה ק"ל וק"ל
 אלף שלף נטלה תרומתו אפ"ל
 שזי דלמי בשכח דף קכ
 פרשה ג"ס וכ"ש תרומה
 גדולה ששל יתאלס הכרית
 והפריש קודם וכו' ע"ש זה
 חסד פאל:

גלוין הש"ס

תוס' ד"ה אבל טבל בו
 ויבאין ואכלן ומכרין שם
 לימא נן אלף ופסלה הפריש
 חלה ויכר ל"ע: תוס' ד"ה
 שלשה שאכלו באחד אין
 רשאי ליהנות בו ספד
 אפי"ן ענין זה בחוץ ענין
 דף פ' ע"ב חוץ ד"ה יו
 דבני ר"מ ע"י:

מוסף תוספות

א. בחוץ ר"ש כחב, ראייה
 בחוב בסדר ר' עמיאל וכו'
 הכי שער ר' פסוטי וכו'
 אבי וכו'. ב. בחוץ ר"ש
 חבוב, דה"פ ג' אין שנים
 לא וע"כ דשנים רשאים
 ליהלק את רצו לזמן אין
 מומנים דאי רצו לזמן
 מומנים היה לו לשנות
 ג' שאכלו אין היחיד וכו'
 אלא אם רצו לזמן
 השנים אין מומנים.

מוסף רש"י

מאי עמא דבר. מה
 נהגו העם (שד"ח ד:). וכו'
 היא הנכרה לאחרים: נא"י
 אלהיו מן העולם זורא
 נפשות רבות ומקורן, על כל
 מה שצדקה ליהנות בהן נפש
 כל חי נא"י חי העולמים,
 פירוש על המקור היה כי
 לא על הלנה לצדו ימיה
 האדם כי על כל מאלף כי
 ה' ימיה האדם (דברים ה'
 כלומר הקב"ה צדק נפשות
 רבות ואשם הרבה על כל
 המאכלים שצדק ליהנות בהן
 נפש כל חי, שאין ח"ן לא
 לא על התמלכה כי האדם
 על הלנה לצדו חיה האדם
 (שד"ח ד: י"ג י"ג). שם. הפרדס
 ע"י קטנ. חזרו י"ג ע"י.
 הדרן עלך ביצד מברכין
 עד כמה מומנין. מברכין
 על המון אחריו (יומא ע"ט)
 שו: שלשה שאכלו כאחת
 דמן חייבין לזמן ואין רשאי
 ליהלק (פסחים ע"ט). ואין
 רשאי ליהלק, לתמיכו
 להו חייבין (קטן ג').

כיצד מברכין פרק שישי ברכות מה.

עין משפט
נר מצוה

קבב א מ"י פ"ח מהל'
 זכרות ה"ל אן טושי"ע
 א"ר"ח סימן ד' טע"ף ז:
 א ב מ"י פ"ח מהל' ש' הלכה ז
 כ טע"ע ע"ש מ' טושי"ע
 א"ר"ח סימן קכז טע"ף ז:
 ב ג מ"י פ"ח מהל' מ' הלכות
 זכרות ה"ל כ טע"ס ז:
 ג ד טושי"ע א"ר"ח סימן קלט
 טע"ף ז:
 ד ה טושי"ע ט"ס טע"ף ז:
 ה ו מ"י ט"ס הלכה ט' טע"ס
 טע"ע א"ר"ח סימן ק"ל
 טע"ף ז:
 ו ז מ"י פ"ח מהל' זכרות
 הלכה ז טע"ס טושי"ע ז:
 א"ר"ח סימן קלט טע"ף ז:
 ח ט מ"י ט"ס הלכה ט' טע"ס
 טע"ע א"ר"ח סימן קכז
 טע"ף ז:
 י א מ"י פ"ח מהל' זכרות
 הלכה ג טושי"ע מהל' מפלה
 ה"ל יא טושי"ע א"ר"ח סימן
 קלמ ט"ס וטור י"ד סימן
 נמו:
 יא ל מ"י פ"ח מהל' מ' הלכות
 זכרות הלכה ז טע"ס
 ע"ש מ' טושי"ע א"ר"ח סימן
 קלט טע"ף ז:
 יב מ' טושי"ע ט"ס ו"ה טע"ף
 טע"ף ז:

מאי עמא דבר. היאך נוהגים. וכבר נבאר שם שיש להקדים להקדים להקדים על כל מה שצריך הדרן עלך ביצד מברכין שאלשה שאכלו וכו' לזמן להזדמן יחד לנרדוף זכרה זלשון רבים כגון זכרך: שנטלה תרומתו קס"ד קס"ד תרומת מעשר שלו ששל הלוי להפריש: מעשר שני שנטלה להמירו באכילה חוץ לירושלים ואת פדיונו יעלה לירושלים ויאכל: והשמש. ששמעם צטורה ואכל עממם כוית כדי להטורף עממם לזמן. ובכל הני אצטרך לאשמעינן אע"ג דדמו לאיסור אין כאן זכרה צעירה דמפרש שאלה צגמרא: עד כמה מומנין. וכו"ל ויכל עממם ויתחייב עממם זימנין ונפקא מינה להזליחם ידי חובתן אס יתנו לו הכוס זכרך: גב' מה"מ. דשלשה ראויים זכרמם לירוף: גדלו לה' אפי' הרי אומר לשיט: אינן רשאי ליהלק ולזכר כל אחד לעממו דמפקעי לה לזמן: שנטלה אין שנים לא. ה"פ דמדקמני אין רשאי ליהלק שנטלה מינה שלשה מומנין שנים אין מומנין ואפילו רצו דאי אמרת שנים נמי אס רצו מומנין אמאי אין האחד רשאי ליהלק לזיל הוא ולא משקפת זכרמם זמן זכרי ויזמנו שנים: שאני אפס דהוקבעו תחוזה מעיקרא. ואי אפס הוא משקפת להו חובזה וקמנו להו זכרות וגדול המזוזה ועושה ממי שאינו מזוזה ועושה: אובל עממם. אין כאן גאווה דמיחא להו דמייתי להו לזי זמן. ואי שנים מומנין אמאי ניחא להו זללו דידיה נמי אי צעו מומני: דניחא

הדרן עלך ביצד מברכין

שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן אבל ידמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו מעשר שני והקדש שנפדו והשמש שאכל כוית ההכרתי מומנין עליו יאכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו והשמש שאכל פחות זכויות והנכרי אין מומנין עליו הנשים ועבדים וקטנים אין מומנין עליהן עד כמה מומנין ועד כוית ר' יהודה אומר עד כביצה: גב' מה"מ אמר רב אסי דאמר קרא וגדלו לה' אתי וגרוממה שמו יהדו רבי אבהו אמר מהכא זכי שם ה' אקרא הבו גדול לאלהינו אמר רב חנן בר אבא אמאי לעונה אמן שלא יגביה קולו יותר מן המברך שנאמר וגדלו לה' אתי וגרוממה שמו יהדו אומר ר' שמעון בן פוי מנין שאין המתרגם רשאי להגביה קולו יותר מן הקורא שנאמר משה ידבר והאלהים יענו בקול שאין תלמוד לומר בקול ומה תלמוד לומר בקול בקול של משה תניא נמי הכי אין המתרגם רשאי להגביה קולו יותר מן הקורא ואם אי אפשר למתרגם להגביה קולו כנגד הקורא ימעך הקורא קולו ויקרא: אתמר שנים שאכלו כאחת פליגי רב

הדרן עלך ביצד מברכין

שלשה שאכלו באחת. זירושלמי פריך הכא את אמרת אין רשאי ליהלק והכא את אמרת חייבים לזמן ועמה לכאורה אין זה קשה וכן לקמן (דף ג.) פריך תנינא חדא זימנא שאין רשאי ליהלק היינו משום דחייבים לזמן ול"ג דהכי פריך הכא את אמרת דאין רשאי ליהלק דמשמע את גמרו אכילתן יחד אין רשאי ליהלק אבל האחד רשאי לגמור סעודתו ולזכר קודם חזרו ויחייבין לזמן משמע דחובת זימון עליהם ואינו רשאי לגמור סעודתו זה זללו זה ומשני שמואל כאן צתמלה כאן צסוף איהו צתמלה ואיהו צסוף פליגי זה מרי אמוראי חד אמר נטלו כוית דעתם לאכול זהו צתמלה אכולו כוית זהו צסוף וחד אמר אכולו כוית זהו צתמלה נתנו דעתם לאכול זהו צסוף ורב אלפס חופס דרך ר' ראשון עיקר וה"פ נתנו דעתם לאכול כלומר שהתחילו מתמלה לאכול זיחד זהו צתמלה אז ודאי חובת זימון עליהם אכלו כוית זהו צסוף ולומר אס האחד התחיל קודם חזרו כוית אז

הדרן עלך ביצד מברכין

והאי אס גמרו סעודתם יחד חייבים לזמן אכלו רצו לזמן ואמר אם רצו לזמן אין מומנין נתן (דף ד.) הכל מנטרפין לזמן כהנים לוי וישראלים ופריך פשיטא ומשני לא זריכא אף על גב דכהן אוכל תרומה וישראל חולין אלמא אף על גב דתרומה אסורה לישראל אחרי שהכהן יכול לנרף עם ישראל לאכול בחולין מנטרפין לזמן והכא נמי נהי דחד מנייהו אכל עבד דאין ראי לחריס אמאי אין מומנין יש לומר דאכילת עבד לאו שניה אכילה דלא חויה אף לכהן אכל תרומה לכל הפחות ראייה לכהן האוכלה והוא הדין אס אכלו שלשתן עבד דאין חייבים לזמן כדאמרין (בב"ק פ"ט ד"ד) הרי שגול סאה חטין ועטמה והאפאה ואלה ומזכר עליהן אינו מברך אלף מנאן הא הוא אומר רבינו יהודה דשלשה שאכלו והאחד היה מורד הגאה מן השנים הוא אוכל משלו יכול להטורף עממם לזמן דהיינו ראי לחול עממם עמו וכן לענין המזר מפת של נכרי אכל אכל שלשתן מודרין הגאה זה מזה אין מנטרפין אע"פ שיכולים לשאול על מרס דהשתא מיהא לא אשתילו: **בבב"ק** ש' משה. וא"י היכי מיימי ראייה ממשה והא כרין לזמני דמשה היה מתרגם ולא היה מרים קולו יותר מהקב"ה שהיה קורא והוא מציא שהקב"ה היה קורא ומשה היה מתרגם ופירש רב אלפס צבולו של משה מסתמא משה בכל כמו היה עונה כדי להשמיע קולו לכל העם אכל הקב"ה לא היה כרין להרים קולו שהיה לא היה מדבר אלף לנשנה לצד ואפילו הכי היה מגביה קולו כדי שלא יהא קולו של משה המתרגם רס יותר מקולו של הקב"ה שהיה קורא: **אם רצו לזמן** אין מומנין. פירש"י וכן לענין המוילא אין האחד מברך להזליח חזרו לגבי הא דאמר אבי נקטינן שנים שאכלו כאחת מזהו ליהלק ולזכר כל אחד לעממו זין זכרמם המון לשון רש"י לקמן ולא נהירא דלעיל פריך כיצד מברכין (דף ע"ג.) צעודא דבר קפרא נתן צר קפרא רשות לאחד לזכר זשנים היו התם ועוד אי זהו שלשה התם לא היו שם אלא פירות וכן נמי אמרינן לקמן (דף ע"ג.) דעבדכר ראשונה מוילאין זה את זה שנים לבעי אטעמם הואיל ויושבין לאכול יחד דעתן לנרף וחדא מברך להזליח חזרו אכל צסוף סעודה שמשלקין זה מזה כרין לזכר כל אחד לעממו יש מתרגם דיש חלוק זין זכרמם המוילא דלא הואי כי אס דרצבן ע"כ מוילאין זה את זה אכל זכרמם שיהא מדאורייתא לשם החמירו:

הדרן עלך ביצד מברכין

שלשה שאכלו באחד אין רשאי ליהלק. מפרש"י אמאי אין רשאי ליהלק האחד מפני השנים כיון דב' נמי מומנין לזיל הוא והא לא מיפקי זכרות זמן תימה דילמא טעמא דאין רשאי ליהלק משום דיפטרו לשלישי זכרמם זמן וגם הוא אין לו להפקיע ממנו זכרות המון וי"ל דעיקר פרכתו ס' סמין אסיפא דקמני ד' אין רשאי ליהלק אע"ג דליכא שנים מכאן וז' מכאן והוי כמו וכו' וכה"ג תמלא זכרמם מקומות ותימה א"כ אמאי לא מקשי מן הסיפא זכרמם ע"כ פירש רבינו יהודה דודאי פריך מרישא וה"ק דליכא למימר דמשום היחיד קאמר דא"כ ה"ל למימר אין היחיד רשאי ליהלק א"י אין אחד מהם רשאי ליהלק אלא מברכין ואין אחד מהם נסתלק אתה מהם: והא

תורה אור השלם
 1. גדול יציאת גורממה
 שמו יתקדו:
 2. כי שם ה' אקרא הבו גדלו לאלהינו:
 דברים לב ג
 3. יהי קול השופר חולף וזקוק מאד משה דב'ר והאלהים יענו בקול: שמות יט יט

רבינו חננאל

ראסיקנה (הלכה בב"ב) רכות פוק חזי מאי עמא דבב"ב. הדרן עלך ביצד מברכין כתיב פ"ו ל"ב פרק שביעי אכל דבמאי וכו'. ראה הולין מו, א. ב. אבל טבל וכו'. טבל הוא שלא הורמה ממנו התרומה והמעשר. כתיב כי שם ה' אקרא הבו והי ששלשה. ומנין שאין המתרגם רשאי להגביה קולו יותר מן הקורא שנאמר משה ידבר והאלהים יענו בקול בקולן של משה. ותניא כתיבה דאין רשאי המתרגם להגביה קולו יותר מן הקורא [אל' ימאך הקורא קולו ויקרא]..... הענה אמר [לא יגביה קולו יותר] מן [המברך שניא וגרוממה ושמו יתקדו]. איתמר שנים שאכלו רב [ור' יוחנן] חד אמר רצו לזמן מומנין. וחד אמר [אמר] אפילו [אם] רצו אין מומנין ושקלינן [ושמו יתקדו]... וראסיקנה שתיים ר' דר' יוחנן הוא דאמר אין מומנין. וקיימא לך רב ור' יוחנן הלכה כר' ר' יוחנן.

אמר ר' יוחנן הלכה כר' ר' יוחנן.